

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak zabránit překážkám volného pohybu zboží na vnitřním trhu EU

Volný pohyb zboží představuje jednu ze čtyř základních svobod, na kterých je postaveno fungování vnitřního trhu Evropské unie. K zajištění volného pohybu zboží na vnitřním trhu EU bylo nutné odstranit veškeré překážky, ať už tarifní ve formě různých cel a poplatků, nebo netarifní, tj. množstevní kvóty a podobná omezení.

Stejně jako u ostatních pravidel vnitřního trhu, i v této oblasti však dochází k situacím, kdy správní orgány jednotlivých členských států pravidla volného pohybu zboží neuplatňují nebo je uplatňují nesprávně. V takovém případě se mohou obchodníci obrátit na **SOLVIT centrum pro Českou republiku**, které řeší případy, kdy správní orgán členského státu EU poruší právo Evropských společenství.

Problémy v oblasti volného pohybu zboží vyplývají zejména z **rozdílných požadavků na výrobky** v jednotlivých členských státech. Obchodníci jsou tak často nuceni přizpůsobovat výrobky právním předpisům a technickým pravidlům ve státě dovozu, což obchod na vnitřním trhu značně omezuje.

Harmonizace požadavků na nebezpečné výrobky

Evropská unie zvolila dva různé přístupy, jak "bojovat" s rozdílností národních požadavků na výrobky. Prvním z nich je tzv. **harmonizace technických předpisů**, což není nic jiného než sjednocování požadavků na bezpečnost výrobku, jeho vlastnosti, označení, balení, způsob přezkoušení apod. pomocí evropských předpisů, zejména směrnic. Tento přístup se používá zejména u výrobků, které mohou být nebezpečné pro uživatele, jako jsou například strojní zařízení, zdravotnické prostředky, výtahy apod. Tyto "harmonizované" výrobky, ať už jsou vyrobeny v kterémkoli členském státě, splňují totožné technické požadavky a jejich volný pohyb v rámci Evropské unie je tak maximálně usnadněn.

Ani v případech, kdy jsou pravidla stanovena evropskými směrnicemi jednotně ve všech státech, však není vše bez problémů. SOLVIT centrum nedávno řešilo případ maďarské firmy, která prostřednictvím české firmy dovážela do České republiky doutníky. Přestože definice doutníků je stanovena jednotně evropskou směrnicí, české celní orgány dovoz těchto výrobků zakázaly s tím, že nejde o "doutníky", ale o "tabákový odpad". Vše se točilo kolem výkladu pojmu doutník a po několika měsících dohadování nakonec české celní orgány ustoupily a dovoz doutníků povolily.

Vzájemné uznávání neharmonizovaných výrobků

Druhým způsobem, jak překonat překážky v obchodování se zbožím mezi členskými státy EU je uplatnění tzv. **principu vzájemného uznávání**. Členským státům je ponechána pravomoc stanovit vlastní požadavky na výrobky, zároveň však musí umožnit na svém území prodej výrobků, které byly vyrobeny nebo uvedeny na trh v jiném členském státě v souladu s technickými předpisy státu původu. Vychází se z přesvědčení, že určité zájmy, jako je ochrana života a zdraví obyvatel, ochrana životního prostředí nebo bezpečnost, jsou zajištěny ve všech členských státech Evropské unie srovnatelným způsobem. Obavy, že výrobek, který je prodáván v jednom členském státě, by mohl ohrozit spotřebitele v ostatních státech, jsou proto zpravidla bezdůvodné. Princip vzájemného

uznávání však neplatí absolutně a členské státy mohou za určitých podmínek omezit prodej výrobků, resp. trvat na splnění vnitrostátních požadavků na výrobek. V takovém případě však musí prokázat, že je takové omezení nezbytné z důvodu některého oprávněného zájmu, jako je ochrana zdraví, bezpečnosti, životního prostředí atp.

Nezbytnost a přiměřenost opatření přijatých v zájmu ochrany zdraví a bezpečnosti

Posuzování oprávněných zájmů je samozřejmě závislé na řadě faktorů a každý stát vnímá jejich ochranu odlišně. Je však přitom důležité mít stále na paměti, aby přílišná citlivost k určitým zájmům nepřekročila meze jedné ze základních svobod vnitřního trhu - volného pohybu zboží. Rozhodne-li se správní orgán některého členského státu v zájmu ochrany oprávněného zájmu přijmout opatření omezující volný pohyb zboží, musí vždy postupovat podle zásady přiměřenosti a nezbytnosti takového opatření.

Častým problémem je například otázka, které vitamínové přípravky jsou ještě doplňkem stravy a které už by měly být klasifikovány jako léčivo. Evropské právo stanoví pouze obecné zásady a konečné posouzení je pak na konkrétním národním orgánu toho kterého členského státu. Běžně pak dochází k situacím, které řešilo i české SOLVIT centrum. Finská firma se rozhodla dovážet do České republiky své výrobky. Její vitamínové přípravky jsou ve Finsku považovány za doplněk stravy a jako takové jsou prodávány v několika dalších členských státech. České orgány však požadovaly jako podmínku pro jejich distribuci v České republice, aby tyto přípravky byly registrovány jako léčivo. Tato registrace představuje náročnou proceduru, neúměrnou rizikům, které by mohly tyto přípravky eventuálně znamenat pro zdraví spotřebitelů. České orgány po prozkoumání všech argumentů nakonec souhlasily s prodejem těchto přípravků jako doplňků stravy.

Změna vnitrostátní legislativy členských států

Dalším častým problémem byla v minulosti distribuce stavebních výrobků na Slovensku. České firmy se několikrát obrátily na SOLVIT centrum se stížností, že slovenské orgány neakceptují certifikáty vydané českými zkušebnami a nutí například dovozce, aby své výrobky nechali přezkoušet ve slovenských zkušebnách podle slovenských technických požadavků. To je časově i finančně velmi náročná procedura a samozřejmě zcela v rozporu s principem vzájemného uznávání. Díky stížnostem českých firem a několika úspěšně vyřešeným případům v rámci SOLVIT centra přehodnotilo nakonec příslušné slovenské ministerstvo svůj postoj a nedávno změnilo legislativu týkající se přístupu stavebních výrobků na trh. Ustanovení zákona, která byla v rozporu se zásadou vzájemného uznávání byla zrušena.

Rozhodnutí zůstává na spotřebiteli

Volný pohyb zboží a velké množství výrobků z různých států však znamená i určité nároky pro spotřebitele, zejména pro ty, kterým leží na srdci kvalita výrobků. Dozor nad trhem v rámci Evropské unie probíhá až následně, tj. většina výrobků není prověřována žádným nezávislým orgánem před uvedením na trh. To samozřejmě znamená, že **kvalita výrobků na trhu se může diametrálně lišit**. Je proto nutné získat co nejvíce informací o konkrétním výrobku, který si hodláte koupit. Platí to například u výrobků pro malé děti. V České republice platí tradičně velmi přísné požadavky na výrobky pro děti do 3 let věku. V ostatních členských státech jsou požadavky liberálnější, což se ve svém důsledku může jevit jako "diskriminace" českých výrobců, kteří musí při výrobě splnit přísné požadavky stanovené legislativou ČR, zatímco dovážené zboží těmto požadavkům odpovídat nemusí, a to právě na základě výše uvedeného principu vzájemného uznávání. Čeští výrobci však tento stav mohou využít ve svůj prospěch, neboť zboží vyrobené podle přísných českých předpisů je automaticky zárukou kvality, o kterou jistě v tomto případě jde.

Další články:

- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Zjednodušení rozvodového řízení - aktuální právní úprava vs. změny, které zavádí rozvodová reforma](#)
- [Ochrana klimatu a výroba zboží v roce 2024: uhlíkové clo a změny v emisních povolenkách](#)
- [Poskytování informací zadavatelem v zadávacím řízení](#)
- [Zásady pro spolupráci obcí s developery a možnost dohody na změně územního plánu](#)
- [Jak mohou firmy těžit z EU Taxonomie? Příklady konkrétních příležitostí ve třech sektorech](#)
- [Změny v bezplatných emisních povolenkách: na koho dopadnou a jak se na ně připravit?](#)
- [Investice do společné věci v nesezdaném soužití](#)
- [K povinnosti zaměstnance vrátit zaměstnavateli rozdíl mezi stálou a dosaženou mzdou při uplatnění konta pracovní doby](#)
- [Holdinky a zneužití práva při výplatě podílu na zisku.](#)
- [Technická novela zákona o zadávání veřejných zakázek vejde v účinnost už 16. 7. 2023](#)